



AB Türkiye Delegasyonu Başkanı Jean Maurice RIPERT'in Konuşma Metni

Demokratik Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi Projesinin Açılış Konferansı

12 Nisan 2012, Rixos Otel, Ankara
AB Türkiye Delegasyonu Başkanının Konuşma Metni

Ekselansları Sn. Bakan Dinçer,
Sayın Talim Terbiye Kurulu Başkanı,
Sayın Müsteşar Yardımcısı,
Sayın Müdür Bergan,
Değerli Müdürler,
Değerli sivil toplum temsilcileri,
Değerli medya temsilcileri,
Sayın öğretmenler, ebeveynler ve öğrenciler,
Değerli misafirler,

- “**Demokratik Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi**” projesinin açılış konferansı münasebetiyle bugün burada bulunmaktan dolayı onur duyuyorum. Bu 9.1 milyon euro'luk AB finansmanlı proje, Avrupa'nın temel değerlerini yansıtan bir demokratik vatandaşlık ve insan hakları eğitiminin güçlendirilmesi yoluyla Türkiye'de daha demokratik bir toplumun tesis edilmesini amaçlamaktadır.
- Bu türden kapsamlı bir proje **Türkiye'de orta ve uzun vadede Kopenhag siyasi kriterlerinin karşılanması ve kalıcı hale getirilmesi** açısından kilit öneme sahiptir. **Bu kriterler hepimizin de bildiği üzere;** “demokrasiyi, hukukun üstünlüğünü, insan haklarını ve azınlıklara saygı gösterilmesini ve onların korunmasını güvence altına alan kurumların istikrarıdır”.
- **Okullarda demokrasi ve insan haklarının öğretilmesi elzemdir.** Demokrasi ve insan haklarının yaygınlaştırılması şüphesiz demokratik bir toplumda eğitim sisteminin temel unsurlarından birini oluşturmaktadır. Bu durum, gerek Türkiye, gerekse AB ve dünyadaki diğer ülkeler için geçerlidir. İnsan hakları ve temel özgürlükler eğitimi **demokratik toplumların oluşturulması ve idame ettirilmesi** açısından hayati rol oynamaktadır. **Demokratik toplum, özellikle dezavantajlı gruplar olmak üzere okul-öncesi yaştan itibaren toplumdaki tüm nesiller için güvence altına alınmalıdır.**
- Okullarda demokrasi ve insan haklarının öğretilmesi elzem olmakla birlikte, tek başına **yeterli değildir.** Bireyler demokrasi ve insan haklarını kendi yaşantılarındaki eylemleri yoluyla -sınıfta, okulda, ailede, toplum içinde ve işyerinde- tecrübe etmelidir. Ancak, bunun olabilmesi için **okullardan başlamak üzere evrensel haklara elverişli bir ortamın sağlanması gerekmektedir.** Bu sebepten dolayı öğretmenlerin yanı sıra öğretmen olmayan personelin, ebeveynlerin ve diğer ilgili paydaşların yerel ve ulusal düzeyde katılımı sağlanmalıdır. Örneğin, özellikle liselerde gençlik derneklerinin, öğrenci

kulüplerinin, okul aile birliklerinin, öğretmenlerin ve sendikaların rolü son derece önemlidir.

- Türkiye demokratik vatandaşlık ve insan hakları eğitimini desteklemek üzere sadece uluslararası ve bölgesel beyannameler ve sözleşmeler bağlamında değil, aynı zamanda ulusal mevzuatında da **önemli taahhütlerde** bulunmuştur. Örneğin, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Eğitimi'nin Onuncu Yıldönümü münasebetiyle (1995-2004) Türkiye çeşitli uluslararası faaliyetler düzenlemiştir. Türkiye aynı zamanda Bakanlar Kurulu'nun 12 (2002) sayılı Tavsiye Kararı ve Parlamenter Asamblesininin 1849 (2008) sayılı Tavsiye Kararı dahil olmak üzere, Avrupa Konseyi'nin ilgili siyasi anlaşmalarına da taraftır. Ulusal düzeyde ise, Milli Eğitim Temel Yasası eğitimin genel hedefleri arasında doğrudan insan haklarına saygıya yer vermektedir. Ayrıca, Milli Eğitim Şurası tavsiye belgelerinde çeşitli seferler müfredat içi ve dışı faaliyetlerle demokratik davranışın, hür düşüncenin ve hoşgörünün geliştirilmesinin önemini vurgulamıştır.
- **Söz konusu proje bu taahhütleri**, yakın dönemde gerçekleştirilen müfredat reformunu ve devam etmekte olan öğretmen eğitimlerini sınıfın ötesine geçerek okul ve toplumu içeren geniş kapsamlı bir yaklaşımla daha da ileriye götürmektedir.
- Bu çerçevede, proje 36 ay sonra tamamlandığında önemli bir takım sonuçlara ulaşılmış olmasını arzu ediyoruz:
- **(öncelikle) İnsan haklarının ve demokratik değerlerin aşağıda belirteceğim adımlarla (okul öncesinden orta öğretim seviyesine kadarki) okullarda daha kalıcı hale getirilmesi:**
 - **Eğitim mevzuatının ve mevcut müfredatın irdelenerek** Demokratik Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi ilkeleri temelinde güçlendirilmesi,
 - **Yeni eğitim materyallerinin hazırlanması** ve Türkiye'de çeşitli okullarda pilot uygulamalara tabi tutulması,
 - Türkiye genelinde ve özellikle 10 pilot ilde **yüzlerce öğretmen, müfettiş ve müfettiş yardımcısının eğitilmesi yoluyla**; proje kapsamında yaklaşık olarak 2,200 meslek sahibinin eğitilmesi öngörülmektedir.
- (Daha sonra) Daha önemlisi bu öğretmenlerin, müfettiş ve müfettiş yardımcılarının **kendi illerine dönerek deneyim ve bilgilerini diğer öğretmen ve öğrencilerin yanı sıra anne-babalar ve genel olarak çevreleriyle paylaşmalarını bekliyoruz.**
- (Son olarak), bu konuların önemine ilişkin **sivil toplumda farkındalık yaratılması** da bu proje çerçevesinde elde edilebilecek somut kazanımlardan bir başkasıdır. Bu amaçla, projeye paralel olarak bir hibe programı başlatılacak ve böylece anne-babalar, dernekler, yerel karar alıcılar, eğitim alanında faaliyet gösteren STK'lar, üniversiteler ve insan hakları aktivistleri dahil çok sayıda

yararlanıcının farkındalık yaratma ve eğitim aktivitelerine katılmaları sağlanacaktır.

- Bu nedenle **bu projede sergilemiş olduğu kararlılık ve özveriden dolayı Milli Eğitim Bakanlığı'na ve projenin uygulama aşamasına verdiği destekten ötürü Avrupa Konseyi'ne** teşekkürlerimi sunarım.
- Sözlerimi tamamlamadan önce özellikle öğretmenlere seslenmek istiyorum. Eğitimciler olarak öğretmenler son derece önemli bir görev üstlenmektedirler. Bildiğiniz gibi eğitim kalkınma, ilerleme, insanların ufkunu açmak, onlara haklarının farkına varmaları ve bu hakları nasıl kullanacaklarını ve koruyacaklarını öğrenmeleri için yardım etmek demektir. Bu nedenle projeye katkılarından dolayı; sınıflarda, okullarda ve yaşadıkları yerlerde demokratik bir toplumu oluşturan başlıca değerlerin yaygınlaştırılması için yürütmeye devam edecekleri çalışmalardan ötürü şimdiden kendilerine teşekkürlerimi sunarım.
- Bu vesileyle etkinliği düzenleyen Milli Eğitim Bakanlığı ve Avrupa Konseyi'ne teşekkür ederim. Projenin hepinize yararlı olmasını dilerim. Beni dinlediğiniz için çok teşekkürler.